

Jan Charytański

"Orationen der Messe in Auswahl :
ein Beitrag zum Problem ihrer
Übertragung in unsere Zeit", Alfred
Schilling, Essen 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 41/1, 219-220

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nie planowo rządzonej przez elitę ekspertów. Teoretycznie uznawana wolność człowieka właściwie nie może się jednak nigdzie przejawiać.

Analizowane przez autora ruchy młodzieży akademickiej są, jego zdaniem, buntem przeciw strukturze społecznej „urzeczowiającej” człowieka, ograniczającej jego życie uczuciowe na rzecz pewnego pragmatyzmu; jednocześnie są one buntem przeciw autorytetom opierającym się na funkcji, a nie na wartościach osobowych. Buntom sprzyja faza rozwojowa, cechująca się bezkompromisowością, krytycyzmem i marzeniami o doskonałej strukturze życia społecznego.

Odpowiedzią czynników decydujących powinna być zmiana biurokracji technokratycznej, jak również uświadomienie sobie, że struktury społeczne muszą ciągle ulegać ewolucji.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Karl Hermann SCHELKLE, *Schuld als Erbteil?*, Einsiedeln 1968, Benziger Verlag, s. 52.

Karl Hermann Schelkle jest profesorem teologii biblijnej na uniwersytecie w Tybindze i znanym powszechnie autorem dzieł z tej dziedziny. W omawianej pozycji, stanowiącej dwudziesty tomik serii *Theologische Meditationen* wydawanej przez Hansa Künga, pragnie przedstawić obecny stan badań nad zagadnieniem grzechu pierwotnego z punktu widzenia egzegezy, oczywiście w ogromnym skrócie.

Charakterystycznym dla całej pozycji jest punkt wyjścia, a mianowicie pytanie o źródło zła na świecie. Po ukazaniu rozwiązań Zaratustry, Platona, gnozy przechodzi do Pisma św. Rozdziały 1—3 Księgi Rodzaju określa jako prorocstwo dotyczące początków. Odmawia więc tym księgom charakteru historycznego i koncentruje się na teologii tych ksiąg, odkrywając ją poprzez szatę literacką opowiadania o stworzeniu.

W Nowym Testamencie odnajduje wyraźne nawiązania jedynie u św. Pawła, zwłaszcza w liście do Rzymian, a także pierwszym do Koryntian. Stwierdza u św. Pawła istnienie nauki o pierwszym grzechu. Udowadnia jednak, że poprawna egzegeza tych tekstów Pawłowych nie upoważnia do przypisania mu nauki o biologicznym dziedziczeniu grzechu.

Przechodząc do ujęć teologicznych omawia naukę o grzechu pierwotnym w Kościele wschodnim i zachodnim, jak również u niektórych Ojców Kościoła. Biologiczne ujęcie grzechu pierwotnego jest właściwe tylko Kościołowi zachodniemu. Taki rozwój dogmatów na tym odcinku w Kościele zachodnim uwarunkowany jest błędnym tłumaczeniem tekstów Pisma św., jakkolwiek nauka o grzechu pierwotnym opiera się na wierze biblijnej i całego ludu Bożego o stanie grzeszności wszystkich ludzi.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Alfred SCHILLING, *Orationen der Messe in Auswahl. Ein Beitrag zum Problem ihrer Übertragung in unsere Zeit*, Essen 1969, Verlag Hans Driewer, s. 165.

Wprowadzenie języków narodowych do liturgii postawiło przed liturgistami szereg nowych zadań. Do najważniejszych należy tłumaczenie tekstów liturgii łacińskiej. Bardzo szybko po wprowadzeniu mszału niemieckiego pokazało się jednak, że jest to zadanie ogromnie skomplikowane. Dosłowne tłumaczenie modlitw mszału rzymskiego spotkało się z żywą krytyką wiernych. Nie odpowiada im „niedzielny” styl tych modlitw.

Do rozwiązania tego problemu chciał przyczynić się Alfred Schilling, podejmując się tłumaczenia modlitw mszału rzymskiego według nieco innych zasad. Praca jego była całkowicie prywatną, osobistą inicjatywą. Niemniej zbiór tych tłumaczeń, omawiany obecnie, miał w ciągu dwu lat pięć wydań, przy czym drugie wydanie nastąpiło już w trzy miesiące po ukazaniu się pierwszego.

Autor w swoich tłumaczeniach odchodzi od tekstu pierwotnego. Dokonuje przesunięcia akcentu, opuszcza niektóre elementy, wstawia ujęcia i sformułowania bardziej biblijne. Przede wszystkim stara się o zrozumiałość tekstu i bliskość współczesnemu chrześcijaninowi.

Problem tłumaczenia od strony teoretycznej, podstaw i zasad, omawia Johannes H. Emminghaus we wprowadzającym artykule *Überlegungen und Anmerkungen zur Übersetzung der lateinischen Orationen*. Autor artykułu ukazuje specyficzny charakter tych modlitw, ich uwarunkowanie historyczne, a zarazem ich rangę tworu tylko ludzkiego. W historii powstawały modlitwy o różnej wartości i niejednokrotnie dokonywano zmian. Toteż, zdaniem autora, mszał Piusa V nie może być absolutną normą. Aby tłumaczenia mogły prowadzić do prawdziwej, duchowej odnowy liturgii, muszą uwzględnić nową twórczość związaną z tradycją, ze współczesną teologią, a jednocześnie ze współczesnym życiem. Autor artykułu omawia również formalne różnice między kolektą, modlitwą nad darami czy pokonią, wymagające różnorodnego pochodzenia do ich tłumaczenia.

Zarówno artykuł teoretyczny, jak i dokonane w oparciu o jego założenia tłumaczenia wybranych oracji, mogą służyć pomocą również polskim liturgistom, którzy dziś stoją przed trudnym zadaniem przekładu na język polski nowych tekstów liturgicznych.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa